

AIGUALLUM, VEUS DE LA DIVERSITAT

Alba Sanfeliu, investigadora de l'Escola de Cultura de Pau. Programa de Música, Arts i Pau. (albasanfeliu@gmail.com)¹. Març 2011.

Presentació:

Aiguallum és un projecte que ha culminat en la realització d'un CD-llibret i varis concerts en el que han participat 21 nous manresans procedents de diferents països del món que canten cançons sobre el tema de l'**Aigua** i la **Llum**, dos elements universals i que alhora van lligats a la història de la ciutat de **Manresa**, el Bages, província de Barcelona (2009).

La iniciativa va sorgir arrel del procés de participació ciutadana del **Projecte Educatiu de Ciutat** (PEC), on es va fer la proposta de gravar un CD amb l'objectiu d'**emprar la música com a pont de cohesió entre els col·lectius nouvinguts que viuen a la ciutat**. De totes maneres el projecte va quedar aturat durant dos anys fins que finalment es va poder iniciar, comptant amb el suport de la Fundació Orfeo Manresà.

El PEC es va començar a impulsar a la ciutat arrel de l'adhesió de l'Ajuntament de Manresa a l'**Associació Internacional de Ciutats Educadores**. El PEC

“És un projecte en el que diferents institucions i ciutadans, a partir d'una diagnosi de la seva ciutat, defineixen accions i es comprometen a executar-les per tal de fer de la seva ciutat una ciutat educadora. És, doncs, un projecte de compromís ciutadà amb l'educació. Educació entesa com un procés permanent d'aprenentatge integral, que es dona al llarg de la vida, i per tant va més enllà de l'escola”².

L'any 1990 es va celebrar a Barcelona el **I Congrés Internacional de Ciutats Educadores**, i l'Ajuntament va encunyar l'expressió

*“‘ciutat educadora’, des del convenciment indiscutible que la ciutat és educativa pel sol fet de ser ciutat, és font d'educació en ella mateixa, des de múltiples esferes i per a tots els seus habitants. La ciutat és, doncs, educativa per se (...) La ciutat és educadora quan **imprimeix aquesta intencionalitat** en la manera com es presenta als seus ciutadans, conscient que les seves propostes tenen conseqüències actitudinals i conviencials i generen nous valors, coneixements i destreses. Hi estan implicats tots els àmbits i concerneixen tota la ciutadania. Aquesta intencionalitat constitueix un compromís polític que ha d'assumir, en primer lloc, el govern municipal, com a instància política representativa dels ciutadans i que els és més propera; però ha de ser **necessàriament compartit amb la societat civil**”³.*

Manresa va impulsar el PEC per intentar plasmar la iniciativa de les ciutats educadores. Després de fer una diagnosi de la ciutat i dels equipaments educatius d'aquesta (escoles, centres cívics, casals, entitats...) es va fer un retrat sobre els àmbits que caldria incidir per millorar l'educació a la ciutat. Aquests àmbits van ser el civisme, la cohesió social i la ciutadania activa o participació. Per impulsar-los es va crear el NIM, *Nucli Impulsor de Manresa*, on entre trenta i quaranta persones van organitzar unes jornades de debat a nivell local per intentar assenyalar quins projectes es podrien realitzar a la ciutat per tal de millorar en aquests temes.

Un d'aquests projectes va ser la idea de fer un CD que inclogués a gent d'altres cultures que viuen a la ciutat de Manresa, pensant que la música podia ser un bon camí per la cohesió social. La idea del projecte va néixer del **Josep Maria Vilar**, que inspirat per un projecte de contes d'unes característiques semblants, va tenir la idea de plantejar la proposta a nivell musical. Inicialment es volia fer conèixer als immigrants uns valors identificadors de Manresa, i a la vegada, donar-los-hi veu, la seva veu, la del seu

¹ Vull agrair la col·laboració d'Anna Vilajosana, Josep Maria Vilar, Toni Xuclà, Lou Hevly, Javi Gianni, Martha Yasmin, Moritz Eilis, Lusik Bazeyan i Hernani Raja.

² < http://www.ajmanresa.cat/web/contingut.php?id_menu=1086&parent=0&idioma=&area=8 >

³ < http://www.bcn.es/edcities/aice/estatiques/catala/sec_educating.html >

folklore. La idea va comptar amb el suport inicial del músic **Oriol Farré**, del grup de música Els Gossos, qui juntament amb Josep Maria Vilar s'encarregarien de liderar el projecte, coordinar els càstings i encarregar-se de l'anàlisi musical i explicativa del CD. La tasca de començar a impulsar el projecte, buscar recursos, aliances, es va delegar a l'**Anna Vilajosana**, coordinadora del PEC, qui coordinaria també el llibret, la redacció i les fotos, i la tasca de producció, direcció musical i arranjaments es va encarregar a **Toni Xuclà**, i al **Joan Cayuela** (propietari dels Estudis Kay) l'enregistrament i mescla de l'àlbum. L'**Orfeó Manresà** es va encarregar de les tasques de comunicació, vídeos i imatges.

Cal dir que en el marc de les activitats de la Diputació de Barcelona, durant el mes de novembre del 2009 es van organitzar unes jornades sobre Projectes Educatius de Ciutat adreçades a Ajuntaments, en el que el de la ciutat de Manresa hi va participar, presentant la iniciativa com un projecte destacat. Aiguallum també es va seleccionar com a experiència destacada en la IX Trobada de la Xarxa Estatal de Ciutats Educadores que es va celebrar a Granollers.

El CD i els participants:

El projecte es va iniciar contactant amb les entitats i col·lectius de nousvinguts de la ciutat, amb el suport tècnic de l'Ajuntament de Manresa (Regidoria d'Educació i Immigració i servei de premsa i comunicació) així com amb persones i entitats manresanes que estan en contacte amb aquests col·lectius (com per exemple l'Associació 'Bages per tothom'), proposant a músics o amateurs la possibilitat de participar en un càsting musical pel projecte, estenent la proposta de cantar una cançó popular del seu país sobre el tema de l'aigua i de la llum.

Manresa és una ciutat que té uns 75.000 habitants on més de 12.500 són gent provinent d'altres països del món. Alguns dels participants viuen a la ciutat des de fa molts anys, d'altres en canvi hi ha arribat més recentment moguts tots ells i elles a iniciar una nova vida en un nou lloc, per motius laborals, familiars, pels estudis o també, per amor. Manresa és la ciutat que els ha acollit i amb aquest projecte es va voler donar veu a tots ells i elles així com a les seves cultures. De totes maneres tot i que des d'un principi es va considerar que la participació fos de gent que vivia a Manresa, degut al calendari de treball i necessitat de trobar músics, alguns dels que hi van participar finalment van ser músics que viuen en poblacions properes a Manresa, com Navarcles o Navàs per exemple.

El procés de selecció dels candidats va estar dirigit per Josep Maria Vilar, Oriol Farré i Toni Xuclà duent a terme diferents sessions amb els interessats afavorint a compartir la seva música. De totes maneres per desavinences sobre com s'estava portant el procés, tant Josep Maria Vilar com Oriol Farré van decidir retirar-se del projecte, deixant la tasca de seguir amb la selecció dels candidats a Toni Xuclà. La part de descripció musicològica de les cançons es delegaria posteriorment a Izar Martínez-Amezqueta.

Es van fer diverses trobades amb els músics que es van presentar al càsting, i amb un ambient distès, s'afavoria a que els participants cantessin, lliurement, fent-los sentir implicats, encara que al final no fossin seleccionats.

Degut al calendari, encara que no s'havia contactat amb tots els col·lectius possibles d'immigrants de la ciutat i possibles músics participants del projecte, els responsables del càsting a mesura que els anaven fent, al sentir cantar a algú que creien que tenia possibilitats, li demanaven si coneixia alguna cançó tradicional del tema de l'aigua o la llum, per tal d'anar avançant amb el projecte.

Després d'escoltar una cinquantena de propostes i fer una tria representativa dels diferents continents, de les cançons i dels intèrprets, es van seleccionar a 21 participants provinents de Mordòvia, Ucraïna, Armènia, Romania, Moldàvia, Rússia, Moçambic, Gàmbia, Senegal, Marroc, Sidi Ifni, Anglaterra, EUA, Dinamarca, Itàlia, Suïssa, Mèxic, Veneçuela, República Dominicana, Argentina i Xina.

De totes maneres en el procés de selecció vist amb posterioritat (2011) es considera que hi van haver-hi col·lectius als que no es va arribar (com van ser els bolivians, argentins, peruans, romanesos, indis, pakistanesos, magrebins...), així com que potser tampoc es va arribar als col·lectius o al prototipus d'immigrant que s'imaginava des d'un principi (per exemple alguns dels que van participar al CD fa més de 30 anys que viuen a la ciutat).

Els participants, alguns professionals i d'altres aficionats, van anar passant per l'estudi de gravació **Kay**, de J. A Castaño "Nyanyo", per enregistrar la seva cançó. Alguns d'ells i elles arribaven a l'estudi amb el seu grup musical (com Djilindiang, Sidi Ifni o Ni quarts Ni hores). D'altres venien acompanyats d'una guitarra, o d'algun instrument que tocaven. Si els participants no disposaven de grup, es va comptar amb la col·laboració de músics catalans que van ajudar a musicar les cançons, com per exemple, Toni Xuclà, Ertugrul Coruk, Ernesto Briceño, Juan Carlos Garcia, Gerard Cantero, Bernat Torras, Juan Aguiar, Lluís Molas, Guillem Aguilar i Pep Pascual.

Durant el procés d'enregistrament del disc, tal i com comenta Toni Xuclà (conversa telefònica mantinguda el 18/02/2011):

"Varem canviar totalment la manera de gravar d'un disc normal. Tots els discos del món, per no dir el 101%, es fa primer la música, i quan està tot fet, després ve l'artista i canta. Aquí ho varem fer al revés. Primer, els participants no eren professionals. Segon, no sabíem com respondrien i quin seria el resultat final ni el nivell que tindrien, ni la capacitat artística de poder treballar amb ells (...) El risc és fer la música abans, perquè si sents una cançó i te la vas treballant, hi poses la persona després i et diu: però si la cançó és molt tranquil·la!, és clar, llavors, l'única opció era fer-ho al revés. Cantar primer i llavors construir al cançó amb el què teníem de la veu. A més, ells tampoc es van intimidar. Hi posàvem potser una guitarra, acordió, la cantàvem, tres vegades... ho feien de manera que no se n'adonaven, i a partir d'aquí, varem anar construint la cançó, amb allò que d'alguna manera ells ens proposaven, excepte algun cas que ja vèiem que havien cantat una miqueta, o inclús, gent sorprenent. Casos de gent que en el seu país era professional, com la Natalya Chabanova que cantava en un cor d'una església ortodoxa i aquí estava netejant en una carnisseria i en una casa particular. Em deia, si em passes una partitura, canto el què vulguis. És impressionant la veu que té, molt millor que veus d'aquí, i ella està netejant... També hi havia algun altra cas que no havia cantat tant. També hi havia gent com per exemple la noia mexicana, que havia cantat en grups, que estava habituada, i si li donàvem canya, cantava..."

El CD inclou un total de vint-i-una cançons que s'han dividit en blocs geogràfics, i estan separades per interludis musicals que han obtingut el nom d'instruments musicals tradicionals procedents de les àrees dels artistes. Alguns d'aquests són el Duduk (flauta d'Armènia, Rússia i els Balcans), el Balafon (una marimba africana), la Kora (arpa africana), la Huapanguera (guitarra mexicana) o el Saz (mandolina de Turquia, Síria, Irak i els Balcans).

Les cançons s'han creat buscant nous llenguatges musicals, prenent la inspiració de les procedències dels artistes participants. L'element de l'aigua i de la llum, dos elements estretament vinculats a la història de la ciutat de Manresa, van ser interpretats en sentit ampli (les cançons versen sobre el mar, els rius, la pluja, el sol, els estels...). També n'hi ha alguna sobre el tema de l'amor, la naturalesa, les estacions, una cançó de bressol, i també una cançó que no parla de cap d'aquests temes.

Per part dels participants, participar en el projecte va ser valorat molt positivament. Tal i com es desprèn d'algunes de les seves opinions, compartides a finals del 2010 i principis del 2011:

"Doncs, primer de tot estava content que els organitzadors pensessin en mi a l'hora de triar un músic dels EUA, ja que no sóc músic professional. A més em va donar l'oportunitat de fer música amb una colla de gent que estimo moltíssim. Però tot això no és tan significatiu que l'importància que dono a la iniciativa, perquè penso que la millor manera de fer que els de fora respectin la nostra cultura és mostrar-los un interès en la seva. I això és precisament el que van fer amb Aiguallum". Lou Hevly (EUA).

“La meva experiència a l'Aiguallum va esdevenir bastant positiva doncs formar part d'una plataforma tan interessant sempre deixa un bon gust de boca. El 'pros' són la humilitat, el companyerisme, la diversitat i el gran rendiment de l'engranatge que acompanya i encara fa lluir l'iniciativa. Els 'contres', que en alguns moments es van poder entreveure certs favoritismes i exclusivitats, que paradoxalment feien ombra o contradieien el principi actiu d'aquesta maniobra: la igualtat i la germanor. Però en resum, trobo que és i ha estat una experiència molt curiosa”.
Javi Gianni (Argentina).

“Ante todo, es un orgullo para mí poder cantar a la gente fuera de mi país y que a través de la música se conozca un poco de mi tierra (Chiapas) y aún más de México. A nivel musical, me gustaría mencionar que me he atrevido con un género, huapango (un género propio de los estados de México producto de la fusión de la canción indígena con instrumentos propios de la tradición europea) que nunca había cantado; mucho menos grabado, por lo cuál ha sido un reto para mí. Por otro lado, me ha enriquecido a nivel personal, pues el tratar con personas pertenecientes a diversas culturas, países y edades, me ha hecho recordar de la grandeza de la vida y de lo que en esencia somos: seres con diferentes formas de vivir y de pensar, pero que al unir nuestras voces, latimos como un solo corazón y entonces de pronto tenemos algo más en común aparte de ser inmigrantes; y es el amor hacia nuestra tierra y hacia nuestro nuevo hogar: Catalunya. De repente, los inmigrantes nos convertimos en el centro de atención para que la gente de nuestra ciudad y todo aquel que compre el disco, o sepa del proyecto, vea algo más en nosotros y entienda porqué estamos aquí; en este sentido tengo que decir que admiro y para mí es digno de elogio la voluntad de las personas que han estado detrás de la idea de crear Aiguallum, pues me deja ver la nobleza de lo que en sí es el proyecto. Pienso que una de las cosas más importantes debida a este disco es que los participantes podemos compartir parte de nuestra vida y lo que somos. Por supuesto mención especial para mí merece la ciudad de Manresa y su gente; quienes nos han acogido y nos han escuchado cantar. Particularmente yo soy muy feliz aquí y me siento muy a gusto; pues también el proyecto Aiguallum a nivel familiar, ha sido una experiencia agradable, que me ha acercado aún más a mi familia y a mis amigos catalanes. Siempre estaré agradecida a mi marido por apoyarme en todo lo que hago; así como a su familia; a mi amiga Larysa Rogala por avisarme del casting y a quien decidió (o a quienes decidieron) incluirme en el proyecto Aiguallum. Por último gracias Alba por interesarte en mi experiencia y su publicación”. Martha Yasmin (Mèxic)

“Hay palabras que cambian una vida; son como fraguas donde entras de una manera y al salir algo ha cambiado, como si el calor y experiencia que envuelve esa palabra transformase tu personalidad. Eso me sucede cuando pienso en AIGUALLUM, a veces los proyectos que en principio son solo una nueva experiencia se vuelven vivencias vitales que debes recordar por lo enriquecedoras y maravillosa que son. Tuve la oportunidad de conocer un pedacito de otras culturas, de otras formas de ver el mundo e inclusive de tendencias espirituales o religiosas que desconocía. Tuve la oportunidad de presentar a mis compañeros y su música ante el público, lo cual a la vez se convirtió en un viaje de aprendizaje y conocimiento. Tuve La suerte de estar en AIGUALLUM y aunque peque de pretencioso fuimos pocos los que disfrutamos el estar allí. Pensándolo bien el tiempo del verbo TUVE es incorrecto debería decir tengo, porque todo lo que dejo en mi AIGUALLUM estará conmigo el resto de mi vida”. Moritz Eiris Vilanova (Veneçuela).

“Un día me encontré con Valentina Nikolaeva, la que me ayudó a entrar en ese programa tan fantástico, y conocer a esa gente tan buena. Además me gustó mucho la idea de hacer un CD de canciones de diferentes cantantes extranjeros y no profesionales, y lo más importante es que las canciones eran tradicionales de los países que presentaban. El programa me dio la oportunidad de conocer la cultura y la música de 23 países diferentes. Hacía poco que estaba en España y casi que no tenía amigos. Conocí músicos muy buenos y de los cuales tuve mucho que aprender. También conocí a muchos amigos muy buenos lo cual necesitaba mucho en esa época. Descubrí un mundo nuevo y limpio para mí. En mi país ya había escuchado que la gente española era buena. Y ese programa me ayudó sentir y entender que cada etnia que existe en nuestro planeta tiene una historia y cultura muy diferente lo cual es interesante. Les doy las gracias a todas esas personas, los que no solo crearon ese programa sino que me ayudaron a

querer ese país y a la gente tan buena, me ayudaron a adaptarme más rápido y más fácilmente, y moverme más rápido hacia adelante. Os quiero mucho y a España también". Lusik Bazeyan (Armènia).

"El projecte Aiguallum ha significat molt per a mi perquè ha estat gràcies a aquest projecte que he reprès la il·lusió de continuar amb la música, que per a mi és l'aliment de l'ànima. He conegut gent de varies cultures, cosa que és molt enriquidor la qual m'ha fet veure coses que jo tinc, però que ja no les "valorava", com per exhibir en públic. El Toni Xuclà un senyor al qual li tinc molta consideració i respecte, productor i gran músic, m'ha motivat molt, em sento privilegiat per tenir-lo com a amic i company en la música. No ha estat l'únic, els altres que també han participat en el projecte, també tenen alguna cosa semblant a dir. Fou una eina que ha significat molt per a la socialització i companyerisme. Estic molt agraït!! Positive vibrations!!! Jah bless!". Hernani Raja Viana (Moçambic).

Toni Xuclà respecte a com havia anat tot el projecte en general, va comentar (conversa telefònica mantinguda el 18/02/2011):

"L'experiència va ser molt maca, i a més, notes que per a ells i elles ha estat molt important. De cop a un lloc estrany, una terra estranya que no acabes mai de ser d'aquí, algú et té en compte, però no ho fan visualitzar. La majoria des del moment que es fa una cosa de la ciutat perquè es visualitzi que estàs allà, de que es valora a aquests col·lectius, als qui canten, és important. Els que canten, el fet de fer cançons de la seva terra, tot això d'alguna manera ho has perdut. Quan has vingut, has marxat, i tota aquesta cultura teva no la pots ensenyar, no la pots mostrar, i de cop, que algú et digui volem conèixer el què fas, de cop et sents que has de transmetre allò teu. Coses que portes molt endins i que pots treure, per fi, estic ensenyant a la meva gent, la meva cultura, la meva família, els amics, fas una mica de conductor. Veure que això es fa des de l'Ajuntament, que se'ls valora, se'ls fa com passar de ser 'invisibles' a 'protagonistes'. A més això s'estén al nucli familiar, i amics, de la persona, es va estenent... els col·lectius es senten que s'ha comptat amb ells per fer alguna cosa. És un pas petit, però significatiu".

Activitats del projecte:

Una vegada les cançons van ser enregistrades i mesclades, es va veure que tot i que el procés de gravació havia finalitzat, els protagonistes no s'havien conegut entre ells, de manera que es va pensar realitzar algun acte perquè es coneguessin entre ells i elles. El projecte d'aquesta manera va començar a tenir sentit, tal i com comenta Toni Xuclà, sent un salt d'implicació en els protagonistes.

D'aquesta manera el **4 de febrer del 2009** es va realitzar la primera trobada dels músics participants al **Conservatori Municipal de Música de Manresa**. Després de les intervencions de la Regidora delegada de Participació Ciutadana Sonia Díaz presentant el projecte i el motiu de la convocatòria, Toni Xuclà, el productor del disc, va anar cridant als cantants perquè un rere l'altra, presentessin la seva cançó i després d'escoltar-la entre tots, oferir la possibilitat de fer algun comentari.

La majoria dels participants escoltaven la seva cançó per primera vegada, provocant reaccions de sorpresa, de felicitat, d'alegria... al sentir el resultat. La majoria d'ells i elles van agrair a l'Ajuntament el fet d'haver impulsat una iniciativa com aquesta.

Tot i que no hi van assistir tots els participants, com a mínim va servir per ser la primera presa de contacte. Va ser un acte interessant, en el que la música va exercir de fil conductor perquè els participants es coneguessin, donant a conèixer la seva cultura a través de la música.

Amb posterioritat, es va organitzar una segona trobada, que es va celebrar el dia **28 de març del 2009** a l'**Escola Pare Algué** de Manresa. El motiu de la trobada va ser compartir una estona junts, fent un àpat variat, on cadascú va portar menjar tradicional del seu país a la vegada que es va obrir l'acte tant als participants del CD, familiars i a amics.

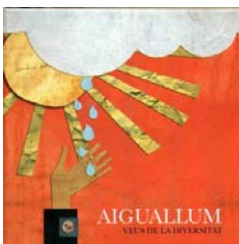

L'acte es va iniciar després d'unes paraules pronunciades per l'Alcalde de Manresa, Josep Camprubí, qui va presentar el projecte i va agrair la participació a tots els assistents, i també de Sònia Díaz la regidora delegada de Participació Ciutadana. Cal comentar també l'assistència a l'acte d'Ignasi Perramon, primer Tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Manresa i regidor delegat d'Immigració; i les coordinadores del PEC (Programa Educatiu de Ciutat) Anna Vilajosana i Cristina Martin.

Al llarg del dinar es va posar també el CD Aiguallum per amenitzar la festa. Ben dinat, es va fer un petit concert improvisat a càrrec de la majoria dels participants i per acabar es van improvisar algunes danses tradicionals catalanes.

Cal dir que la participació dels artistes en totes les activitats va ser desinteressada. No es va rebre cap contrapartida econòmica de cap mena.

Edició del CD -llibret:

El 23 d'Abril del 2009, dia de Sant Jordi va sortir a la venda el CD "Aiguallum", amb una tirada inicial de 5.000 exemplars, tenint una bona rebuda en la societat Manresana⁴.

El CD es va acompanyar de l'edició d'un llibret de cinquanta pàgines que recull les cançons escrites en la llengua original, la traducció al català i, alhora, informació personal sobre el/la cantant i una anàlisi musicològica del tema.

Presentació en directe del CD, 30 agost 2009, Festa Major de Manresa i Concert Especial Festes de la Llum 2010

El diumenge 30 d'agost del 2009, dins de la programació d'actes de la Festa Major de Manresa, es va realitzar un concert a la Plaça Sant Domènec que va servir per presentar oficialment el CD a la ciutat. El concert va consistir en la interpretació de 16 cançons, simulant un viatge en avió amb parada a diferents països del món.

Els intèrprets que hi van participar van ser la Valentina Nikolaeva, Anna Sourkova, Lusik Bazeyan, Natalya Chabanova, Valeria Balanuta, Djilandiang, Dina Chorrib, Grup Sidi Infi, Martha Yasmin, Jav Gianni, Yermani Malianao, Lou Hevly, Hernani Raja Viana, Seàn Silla i Moritz Eiris, qui va ser el presentador del concert.

Varis músics, liderats per Toni Xuclà, van formar part de la banda que van acompanyar als cantants: Juan Carlos Garcia (acordió), Gerard Cantero, (baix), Bernat Torras, (percussió), Ernesto Briceño (violí) i Etrugrul Coruk (flauta i saxos). Tal i com va comentar Xuclà dies abans del concert *"El concert serà un reflex del disc. Ara ja ens coneixem amb els cantants, sabem com són i com canten. L'actuació es presenta divertida i engrescadora. En el moment d'iniciar el disc no ens coneixíem. Ara aquesta fase ja està acabada, només ens queda transmetre'l a la ciutat"*⁵.

El concert va ser organitzat per l'Ajuntament de Manresa, la Fundació Orfeó Manresà i la Casa de la Música. Va comptar amb el patrocini del Parc de la Sèquia de Manresa, també amb la col·laboració de Manresana d'Equipaments Escènics i Sibelius. Durant la realització del concert, es va posar el CD a la venda.

⁴ Actualment l'àlbum es pot adquirir a un preu de 10 euros al Teatre Kursaal, a les dependències municipals, a la Regidoria d'Educació, a les llibreries Abacus Manresa, Parcir i Rubiralta. L'àlbum es pot descarregar per Internet: <http://www.emusic.com/album/Variou-Artists-Aiguallum-Veus-De-La-Diversitat-MP3-Download/11566288.html>

⁵ Roda de premsa a la Sala d'Actes del Casino de Manresa, 25 d'agost 2009.

El dia 21 de febrer del 2010 es va realitzar un concert especial del projecte Aiguallum en motiu de les Festes de la Llum de la ciutat, posteriorment editat en DVD. Hi van participar 15 músics, acompanyats dels seus grups i dels músics que van tocar al CD, a més d'artistes convidats, com van ser el pianista manresà Manel Camp, Els Convidats, Alba Marbà, l'Orfeó Manresà i el saxofonista Llibert Fortuny.

Durant el concert, la Comissió Manresa Solidària amb Haití va llegir un manifest, comunicant al públic que una part del percentatge del què es va recaptar amb les entrades del concert serien destinades als damnificats del terratrèmol que va devastar la capital del país el gener del 2010. El concert va ser patrocinat per Caixa Laietana, el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana i la Diputació de Barcelona.

Música i multiculturalitat:

Actualment en diferents contextos s'estan duent a terme projectes en els que la música es configura com exemple o mitjà de diàleg entre artistes de diferents procedències⁶. Els i les artistes són els qui obren camins de convivència, ja que mitjançant les seves accions es pretén motivar l'interès per donar a conèixer les seves cultures, vivint i compartint experiències musicals derivades d'iniciar aquests projectes que faciliten l'encontre amb d'altres cultures.

Els i les artistes comparteixen la seva necessitat de promoure i facilitar el diàleg cultural, mitjançant els seus llenguatges, ritmes, sonoritats, veus... com a ciutadans i ciutadanes del món. Aquests projectes neixen motivats pels seus interessos musicals i personals derivats del seu art, la música, utilitzada com a element que pot promoure al diàleg, a la participació, a la unió, facilitant a la comunicació, al coneixement, a l'empatia, a més de promoure la creativitat, compartint la riquesa del fet de fer música conjuntament i diferents percepcions i sensibilitats, creant sentit de pertinença a alguna unitat.

Aquest fet no és ignorat pels poders públics, ja que la música és considerada un valor que està en alça, fet pel qual sovint, des de l'administració, s'impulsen iniciatives artístiques donant resposta a les peticions i diferents necessitats que la societat reclama per tal de promoure el diàleg cultural, donada la realitat de diferents contextos, on la diversitat cultural es presenta com una oportunitat que cal explorar per promoure la coexistència. L'art és el vehicle que canalitza aquest desig.

Tal i com comenten Yehudi Menuhin i Miguel Ángel Estrella,

“La música, mitjà i eina d'expressió universal, permet la comunió i la participació: unió amb els altres, amb l'entorn, i participació en la riquesa interior del ser (...). Compartir és la millor garantia de la pau. La música i les arts conviden a la participació i construeixen un antídoto contra els obstacles a l'harmonia entre els homes. Fer música no és només tocar o cantar, és també escoltar. (...) Representa una força insospitada en la societat, capaç de fer que les coses es moguin⁷”.

Totes les cultures han experimentat diferents graus de contacte amb la música al llarg de la història. La música és un gran mitjà de comunicació i d'unió intercultural. Tal i com suggereix Kjell Skjellstad,

⁶ Destaquen projectes actuals d'orquestrades multiètniques o grups musicals en els que la música és l'element d'unió de gent de cultures i països diferents, amb la voluntat de promoure la integració i comunicació. Alguns exemples són l'*Orchestra di Piazza Vittorio*, de Roma; *The silk road project*, fundat pel violoncel·lista Yo Yo Ma; o el projecte barceloní *08001*. També destaca el projecte liderat per la cantant Sara Alexander, *The Ya Salam*, un intent d'aproximació i fusió intercultural entre 10 artistes, de jazz, músiques orientals, balcàniques, gitanes, celtes, jueves...; també el grup *Aramea*, creat el 2002 a iniciativa del pianista argentí Miguel Ángel Estrella; o el grup *Caravasar*, un projecte de diàleg musical oriental i occidental pel mediterrani i instrumental. Són també destacables els projectes que duu a terme la fundació *Contamíname*, creada pel cantant canari Pedro Guerra, que promou projectes de sensibilització relacionats amb diferents cultures per promoure el diàleg intercultural. En la mateixa línia d'Aiguallum destaca el projecte *Madera de Cayuco* on 14 immigrants de la Comunitat de Madrid s'han configurat com a grup de música i sensibilització social sobre la diversitat cultural. I també l'*Orquestra Nacional de Lavapiés*, Madrid, una banda formada per adolescents, la majoria immigrants sense treball ni estudis que sota el lema 'Pel diàleg cultural' han posat en funcionament aquest projecte solidari amb l'objectiu de 'crear una agrupació musical, treballar en equip i ajudar als joves a saber conviure amb el sistema i recuperar l'eix de la seva vida'.

⁷ *La música, mensajera de la paz*, de Yehudi Menuhin i Miguel Ángel Estrella. Publicat a *Le Monde Diplomatique*, Número 29, Març 1998. Disponible a <<http://escolapau.uab.cat/img/programas/musica/07musica004e.pdf>>

“La música està en el mateix cor del procés intercultural d’unir a les persones. Des dels primers dies de la humanitat, les activitats musicals han estat desenvolupades com eines per a l’entrenament i el desenvolupament de la capacitat humana per la comunicació, la interacció social i la interacció democràtica en tots els nivells. El secret d’aquesta inusual capacitat d’un mitjà artístic descansa en la innata i universal musicalitat de l’home⁸. (...) Dues o més persones creen alguna cosa que és major que la suma del què cada un crea pel seu compte. I es creen simpaties –forts sentiments de pertinença. Fer música ressalta la dinàmica social del grup. Fa que aflorin l’harmonia i també les relacions tenses (...) A través dels diàlegs musicals s’explora la interrelació entre el grup”⁹.

La ciutat de Manresa va decidir promoure el projecte musical d’Aiguallum utilitzant la música com a pont de cohesió entre els col·lectius nouvinguts que viuen a la ciutat. Tal i com es pot llegir al CD,

“El resultat és una fusió entre músiques del món, respectuosa amb l’origen i oberta als nous llenguatges. (...) Un cop més, la música es mostra com una de les eines més potents per a la comunicació entre persones. Allà on no arriben altres formes de comunicació la música arriba de forma intuïtiva i profunda”.

I tal i com va comentar Josep Camprubí, Alcalde de Manresa,

“El resultat d’aquest exercici va més enllà de la seva banda sonora. En el llibret adjunt, els podreu conèixer una mica més (als participants); sabreu perquè són a Manresa; què fan; i descobrireu algunes de les persones de carn i ós que hi ha darrera del mot immigració. La música, una vegada més, es revela com una eina de comunicació de primer ordre que, superant les barreres culturals i les dificultats idiomàtiques, és capaç d’unir persones ben diverses que coincideixen en l’ara i aquí per construir un projecte comú” (informació extreta del CD).

Bibliografia:

Pàgines webs consultades:

<http://www.naciodigital.cat/manresainfo/noticia/7057>

http://www.regio7.cat/secciones/noticia.jsp?pRef=2009041800_15_27360_Cultures-Manresa-reuneix-disc-seva-diversitat-cultural

http://www.ajmanresa.cat/web/detall_noticia.php?noticia=581

<http://biografiesanonimes.blogspot.com/2009/10/yermani-meliano.html>

http://www.ajmanresa.cat/web/contingut.php?id_menu=1086&parent=0&idioma=&area=8

http://www.bcn.es/edcities/aice/estatiques/catala/sec_educating.html

<http://www.emusic.com/album/Various-Artists-Aiguallum-Veus-De-La-Diversitat-MP3-Download/11566288.html>

<http://escolapau.uab.cat/img/programas/musica/07musica004e.pdf>

<http://escolapau.uab.cat/img/programas/musica/07musica010i.pdf>

Programa de ràdio enregistrat a Manresa en el 2009 sobre el projecte Aiguallum amb la col·laboració d’Anna Vilajosana, Lou Hevly, Touty Lamine, Sean Silla i Javi Gianno. Enregistrat per Acció Musical Global.

<http://escolapau.uab.cat/img/programas/musica/9aiguallum.mp3>

Entrevista a la Regidora d’Educació de Manresa sobre el projecte Aiguallum:

<http://www.rtve.es/mediateca/audios/20091006/aiguallum-les-veus-diversitat-manresa/600198.shtml>

⁸ *Música y mediación*. Article publicat a la revista SGI Quartely. *Music as a force for peace*. July 2004. Soka Gakkai International Quarterly Magazine. Number 37. Buddhist perspectives on peace, culture and education.

⁹ *Creating a culture of peace. The performing arts in interethnic negotiations*. Kjell Skyllstad. Article disponible a la web: <http://escolapau.uab.cat/img/programas/musica/07musica010i.pdf>